

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ГЕОГРАФСКИ ФАКУЛТЕТ

Број: 520

Датум: 28.04.2022. године

У складу са одредбама Закона о науци и истраживањима („Сл. гласник РС“, 49/2019), Закона о Фонду за науку Републике Србије („Сл. гласник РС“, 95/2018), Стратегијом научног и технолошког развоја Републике Србије за период 2021-2025. године „Моћ знања“ („Сл. гласник РС“, 10/2021-3), члановима 5. и 15. Правилника о вредновању научноистраживачког рада и поступку акредитације института, интегрисаних универзитета, факултета и центара изузетних вредности („Сл. гласник РС“, 69/2015), чланом 55. Статута Универзитета у Београду - Географског факултета, циљевима Факултета, Наставно-научно веће Факултета на седници одржаној 28. априла 2022. године доноси

ПРОГРАМ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА ЗА ПЕРИОД 2022-2026. ГОДИНЕ

Универзитет у Београду - Географски факултет (у даљем тексту: Факултет) је образовно-научна високошколска установа у саставу Универзитета у Београду, са правима, обавезама и одговорностима утврђеним законом, Статутом Универзитета и Статутом Факултета. Научна делатност на Факултету се обавља као равноправна област примарне делатности високошколске установе. Научни рад се остварује кроз основна, примењена и развојна истраживања, која се обављају у циљу развоја науке и струке, подизања квалитета наставе, научног и стручног усавршавања, развоја научног и наставног подмлатка, увођења студената у научни рад и стварања материјалних услова за рад и развој Факултета. Факултет обавља делатност високог образовања, научноистраживачку и стручну делатност као компоненте јединственог процеса високог образовања кроз академске студије у свом седишту, а у складу са акредитованим студијским програмима (у области географије, туризмологије, просторног планирања, демографије, геопросторних основа животне средине и географских информacionих система (ГИС)).

Научноистраживачки рад на Факултету се одвија кроз активност пројектних тимова које чине наставници и сарадници Факултета, студенти докторских академских студија и истраживачи ангажовани као сарадници на пројектима. Такође, научноистраживачки рад се одвија кроз научне часописе, научне конференције, промоцију науке, научне активности у оквиру образовног процеса, пре свега докторских студија и др. Програмом научноистраживачког рада за период 2022 – 2026. година дефинишу се научне области истраживања, као и активности везане за обезбеђење услова за њихову реализацију, унапређење међународне сарадње, објављивање резултата научноистраживачког рада и активности на промоцији науке и научноистраживачке делатности у целини.

НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКА И ИНОВАТИВНА ДЕЛАТНОСТ

У делокруг организационе јединице научноистраживачке и иновативне делатности Факултета спадају следећи **послови**:

- остваривање основних, примењених и развојних истраживања, као и других научних и стручних активности везаних за научни развој Факултета, за потребе предузећа, установа и других правних лица у привредним делатностима и делатностима јавних служби и државних органа;
- реализација научноистраживачких пројеката у оквиру међународне научне, културне и просветне сарадње, као и рад на научноистраживачким пројектима и задацима на основу уговора и споразума о дугорочној научној и научноистраживачкој сарадњи са предузећима, установама, државним органима и другим правним лицима у земљи;
- организовање семинара, курсева, симпозијума и других научних и стручних скупова и других облика и садржаја научног и стручног рада, ради оспособљавања кадрова у предузећима, установама, државним органима и другим правним лицима путем перманентног образовања и иновације знања;
- други послови у научноистраживачком раду, у складу са законом, Статутом Факултета и општим актима.

Научноистраживачка делатност се остварује са циљем развијања науке, унапређења делатности високог образовања, унапређења квалитета наставе, усавршавања наставног и научног кадра и подмлатка. Факултет реализује, као носилац или учесник, пројекте на свим нивоима, од локалних до међународних. Научноистраживачка делатност наставника и сарадника одвија се у оквиру пројеката финансираних од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Фонда за науку, Матице српске, у оквиру пројеката међународне научне сарадње (билатерални пројекти, пројекти финансирани од стране Европске комисије и др), пројекти у сарадњи са домаћим и иностраним научноистраживачким организацијама, компанијама, пословним удружењима и другим организацијама и институцијама. Наставници и сарадници реализују и сарадњу у области научноистраживачке делатности са појединачним истраживачким групама и пројектним тимовима из земље и иностранства.

Основна научноистраживачка делатност Факултета је припрема, реализација, евалуација научних и стручних пројеката, као и дисеминација, имплементација и евалуација резултата у природно-математичким, друштвено-хуманистичким и интердисциплинарним, мултидисциплинарним и трансдисциплинарним наукама. Сагледавајући сопствене могућности и досадашње резултате, наставници и сарадници Факултета учествују и у реализацији пројеката интегралних и интердисциплинарних истраживања, чији је носилац друга научноистраживачка организација. Поред тога, Факултет врши експертско-консултантску, издавачку (монографије, часописи, периодична издања, уџбеници), библиотечку делатност, а може обављати и друге послове којима се комерцијализују резултати научног и истраживачког рада.

Један од основних циљева развоја научноистраживачке делатности на Факултету односи се на даље активно учешће наставника, сарадника и истраживача у решавању важних

истраживачких проблема у националним и међународним оквирима, кроз активно учешће у научним пројектима.

Организациону јединицу научноистраживачке и иновативне делатности на Факултету чине:

- Институт Географског факултета (ИНГЕФ);
- Центар за издавачку делатност;
- Наставно-научна база Блажево.

НАУЧНЕ ОБЛАСТИ ИСТРАЖИВАЊА

Делатност Факултета дефинисана је чланом 5. Статута Географског факултета, у којем је дефинисано да Факултет организује и обавља основна, развојна и примењена научна истраживања и подстиче развој у области географије, туризмологије, просторног планирања, демографије, геопросторних основа животне средине и географских информационих система. Области научноистраживачког и стручног рада одговарају областима из којих се на Факултету обавља настава, односно ужим научним областима за које су бирани наставници и сарадници.

Због специфичне природе Факултета, научноистраживачки и стручни рад карактерише висок степен мултидисциплинарности, што представља предност у смислу разноликости, али захтева и додатна прилагођавања и стварање услова за истраживања. Стога се и у овом Програму дефинишу одговарајуће научне области у складу са релевантним програмима и стратегијом Министарства просвете, науке и технолошког развоја. У обављању научноистраживачког рада Факултет сарађује са Министарством просвете, науке и технолошког развоја, али и другим министарствима, Универзитетом у Београду и факултетима и институтима у његовом саставу, Српском академијом наука и уметности и припадајућим институтима и другим научноистраживачким институцијама у земљи и иностранству.

Делатност **Факултета**, која се заснива на јединству образовног и научноистраживачког рада, реализује се на нивоу одсека и катедри у циљу сталног унапређења квалитета наставе и усавршавања научноистраживачког рада:

- 1) **Одсек за географију** се у свом научноистраживачком раду бави савременом географском науком, која у систему наука има по много чему специфичну позицију из које произилазе њене разгранате везе са другим посебним и сродним наукама. Могућност квантификације, односно одређивања интензитета различитих природних процеса, демографских, социо-економских и еколошких промена, као и примена савремене методологије истраживања која се употпуњује ГИС технологијом, омогућава објективније и веродостојније резултате истраживања, а њихова основна карактеристика је димензионираност и проверљивост у пракси. На основу тога, долази се до довољно егзактних чињеница, на основу којих се могу

остварити потпуно јасни судови о узроцима, интензитету и последицама различитих природних и друштвених појава и процеса, али и предвидети будућа стања. Акцент у научноистраживачком раду је на применљивости знања, што одговара тенденцији географије да се све више усмерава ка решавању практичних проблема савременог друштва, што јој омогућава препознатљивост и актуелност.

Одсек за географију чине следеће **катедре**, које имају и функцију научног рада за једну или више сродних ужих научних области:

- Катедра за физичку географију;
- Катедра за друштвену географију;
- Катедра за регионалну географију;
- Катедра за дидактику и методiku наставе географије;

У оквиру научноистраживачке делатности Катедре дају мишљење о програмима научних истраживања на Факултету, научним радовима и научним пројектима у којима учествују наставници и сарадници Катедре, предлажу рецензенте уџбеника и других публикација, разматрају и прихватају рецензије и сл.

- 2) **Одсек за просторно планирање** је усмерен на активност будућег развоја, организације, коришћења, уређења и заштите простора, са основном тежњом ка побољшању квалитета живота становништва на планираној територији, а чији циљеви одговарају приоритетима друштва и државе у целини, односно интерес заједнице. Реалном оценом развојних могућности простора који је предмет планирања (природне, економске, социјалне, демографске, еколошке) кроз научноистраживачки рад, предлажу се решења која ће бити усмерена на постизање одрживог развоја. Рад на бројним научноистраживачким пројектима које финансира Влада Републике Србије, националне и иностране институције и организације, усмерен је на теоријско-методолошка питања просторног планирања, и могућностима и видовима примене резултата фундаменталних и апликативних научних истраживања примарно у пракси просторног и урбанистичког планирања у Србији, али и документима јавних политика. У новије време се лепеза истраживања шири и продубљује, са значајним европским предзнаком.
- 3) **Одсек за туризмологију** се у свом научноистраживачком раду бави анализом туристичке понуде одређеног простора и стварања визије унапређења њеног будућег стања. Креирање атрактивних туристичких аранжмана и њихова адекватна промоција, врши се са циљем успешног повезивања туристичког производа са његовим крајњим корисником – туристом. Управљање туристичким дестинацијама такође спада у туризмолошки домен и то кроз рад у организацијама и компанијама за дестинацијски менаџмент. Упознавање и стално праћење туристичке тражње туризмолози спроводе кроз детаљно истраживање тржишта и његових сегмената, што представља основу за све претходне активности. У склопу својих научноистраживачких активности развијена је сарадња са струковним

удружењима, асоцијацијама туристичке привреде, туристичким организацијама, агенцијама и хотелима, са циљем размене искустава и информација, покретања заједничких истраживања, повезивања теоријских и апликативних аспеката развоја туризма. Такође, веома је заступљен рад на научноистраживачким пројектима са институцијама у земљи и иностранству, као и на организацији, али и активном учешћу у раду научно-стручних скупова посвећених туризму у земљи и иностранству.

- 4) **Одсек за демографију** своју научноистраживачку делатност усмерава ка изучавању фертилитета, морталитета, миграција и старења становништва, који се неретко описују и као срж демографске науке. Такође, други сет демографских знања која се односе на методолошка решења производње, обраде и анализе демографских података (кроз статистику становништва, програмирање и примену статистичког софтвера) и мултидисциплинарна знања из историјске и економске демографије, етнодемографије, епидемиологије, антропологије, друштвене географије и екологије указују на изразиту мултидисциплинарност и разноврсност истраживања. Стицање знања и развој вештина за израду процена и пројекција становништва су основа апликативне демографије, а апликативност се, осим кроз пројекције, постиже везама са просторно планерском праксом, популационом политиком, демографском анализом тржишта, географским информационим системима и документима јавних политика. Синтезни карактер демографске науке огледа се у истраживањима сложених принципа регионалне диференцираности демографских процеса, у Србији, Балкану, Европи и у свету. Кроз сарадњу са институцијама у земљи и иностранству, као и учешћу на бројним националним и међународним конференцијама научноистраживачки рад се допуњава и осавремењује.
- 5) **Одсек за геопросторне основе животне средине** у свом научноистраживачком раду развија знања о значају, сложености и осетљивости проблема коришћења, заштите и унапређења стања животне средине, што је један од најзначајнијих предуслова за опстанак и социо-економски просперитет друштвених заједница и човечанства у целини. Користећи резултате својих научних истраживања, али и резултате других наука, настоје се објаснити просторни аспекти нарушавања животне средине, утврђују се територијално распрострањење загађујућих материја и енергија и начин њиховог деловања на остале садржаје у простору који су битни за живот људи. На тај начин се указује на синтезне узроке и последице неповољних промена у животној средини, могућности предвиђања просторних разлика и утицаја тих промена, прогнозу размештаја последица, као и могуће програме мера ревитализације деградираних простора. Кроз сарадњу са научним и стручним институцијама у земљи и иностранству, као и учешћу на бројним националним и

међународним конференцијама, научноистраживачки рад се допуњује, осавремењује и прате се и проверавају постављени циљеви.

б) **Одсек за географске информационе системе** своје истраживачке активности спроводи у четири основна правца, а то су:

- Просторно моделовање и анализа географских појава и процеса;
- Дигитална картографија;
- Обрада података добијених даљинском детекцијом;
- Примена иновативних приступа дигиталне картографске визуелизације геопросторних података (топографских и тематских).

Наставници и сарадници Одсека укључени су у низ актуелних или реализованих пројеката, домаћих и међународних, из којих је произашао велики број објављених публикација.

Одсек за географске информационе системе чине следеће **катедре**:

- Катедра за географске информационе системе;
- Катедра за картографију.

СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ

У реализацији научноистраживачког рада на Факултету учествује 82 запослена, које, пре свега, чине наставници и сарадници. Административно-техничку подршку пружају стручни сарадници у лабораторијама, као и запослени у стручној служби Факултета.

Структура запослених истраживача у радном односу са пуним радним временом, према звањима у која су изабрани је следећа:

1. Редовни професори: 28
2. Ванредни професори: 15
3. Доценти: 13
4. Асистенти: 15
5. Истраживачи сарадници: 9
6. Истраживачи приправници: 2

У научноистраживачком раду на Факултету ангажовани су и студенти мастер и докторских академских студија (у сарадњи и менторима и туторима запосленим на Факултету), чиме се унапређује научноистраживачки подмладак.

Већина истраживача у наставним, сарадничким и истраживачким звањима су ангажовани на Програму научноистраживачког рада који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја (Број: 451-03-68/2022-14/ 200091 од 04.02.2022. године). Поред наведеног, наставници и сарадници Факултета су ангажовани на међународним пројектима, као и пројектима билатералне сарадње, са циљем додатног проширивања и продубљивања научних истраживања и усклађености са токовима савремених истраживања. Такође, кроз програме мобилности успостављена је сарадња са сродним институцијама у региону и иностранству у циљу оснивања заједничких мастер програма, као и апликација на различите пројекте (билатералне пројекте, ERASMUS+, COST, Horizon Europe, European Research Council, IPA пројекти и други).

С обзиром да је 2019. године дошло до значајне промене у начину финансирања науке и научноистраживачког рада, у периоду 2022-2026 године наставници и сарадници Факултета ће бити усмерени на обезбеђивање средстава за научноистраживачки рад кроз пројекте Фонда за науку, Фонда за иновације, међународних извора и средстава обезбеђених на тржишту.

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЈА И МОБИЛНОСТ

Унапређење међународне сарадње представља један од кључних сегмената у оквиру Стратегије научноистраживачке делатности. У складу с тим, планирано је успостављање интензивније сарадње са научноистраживачким институцијама и истраживачким групама из иностранства и припрема и пријава заједничких пројеката у оквиру пројеката билатералне сарадње и Horizon Europe (Хоризонт Европа оквирног програма научноистраживачке сарадње на нивоу Европске уније). Активности на промоцији међународне сарадње обухватаће као и до сада, организацију краћих студијских боравака наставника и сарадника у научноистраживачким институцијама у иностранству, као и учешће гостујућих професора у реализацији наставе на свим нивоима студија. Поред тога, планирано је одржавање научних скупова уз учешће еминентних стручњака и предавача из иностранства. Такође, кроз улагање у перманентну едукацију истраживача, циљ је да се повећа ефикасност у привлачењу средстава истраживачких фондова.

Програми размене доступни су свим наставницима, сарадницима и студентима Факултета на свим нивоима студија. Највећи део мобилности одвија се у оквиру ERASMUS+ програма и CEEPUS програма. ERASMUS+ је програм Европске уније који обезбеђује финансирање пројеката за сарадњу у области образовања и усавршавања, а у циљу унапређења Европског образовног простора. CEEPUS (Central European Exchange Program for University Studies) је програм академске размене студената, наставног особља и истраживача из Средње и Источне Европе. Универзитет у Београду постао је 2019. године члан европске универзитетске алијансе Circle U. Алијанса је формирана у контексту Иницијативе европских универзитета и развоја европских интеруниверзитетских кампуса коју спроводи Европска комисија. Факултет је један од активних учесника пројекта и један од носилаца радних пакета у оквиру ове алијансе.

Осим наведених програма, доступни су пројекти мобилности у оквиру сарадње факултета са Француским институтом у Србији, Аустријском амбасадом, Немачком службом за академску размену (DAAD), као и бројни други видови мобилности као што су мобилност на основу споразума о сарадњи и слободна “freemover” мобилност.

Имајући у виду да интернационализација и мобилност наставника и сарадника Факултета дају значајан допринос унапређењу научних компетенција, стимулисаће се мобилност у периоду који обухвата овај Програм. Нова знања и искуства ће бити примењивана у научноистраживачком раду и преносиће се колегама кроз семинаре и практичне обуке. Средства за интернационализацију Факултета и мобилност наставника и сарадника, биће обезбеђена кроз фондове европских програма мобилности, научне пројекте који се реализују на Факултету, а уколико финансијске могућности дозволе и из сопствених средстава Факултета.

Повезаност и сарадња са другим високошколским и научноистраживачким установама и другим организацијама и институцијама у земљи и иностранству је од изузетног значаја у смислу организовања и реализовања научноистраживачких, развојних и стручних пројеката и укрупњавања истраживачких капацитета са циљем повећања компетитивности. Факултет има потписане **уговоре и споразуме о пословно-техничкој сарадњи** са више институција у земљи и иностранству, међу којима су најзначајнији:

- Протокол о међусобној сарадњи у области универзитетске наставе и научноистраживачког рада (потписан 24.03.2022. године);
- Споразум о пословно-техничкој сарадњи са Војногеографским институтом“ (потписан 16.09.2014. године);
- Споразум о пословно-техничкој сарадњи са Географским институтом „Јован Цвијић“ САНУ;
- Споразум о сарадњи Института за националну и међународну безбедност и Универзитета у Београду – Географског факултета (потписан 28.09.2021. године);
- Споразум о сарадњи са Природно-математичким факултетом Универзитета у Бањој Луци (потписан 28.10.2016. године);
- Уговор о сарадњи са Републичким заводом за статистику;
- Memorandum of understanding Kreams/Austria (потписан 07.12.2015. године);

- Уговор о пословно-техничкој сарадњи са Републичким геодетским заводом (потписан 23.11.2015. године);
- Уговор пословној техничкој и стручној сарадњи са Центром руског географског друштва у Србији (потписан 22.06.2016. године);
- Споразум о реализацији стручне праксе са Заводом за заштиту природе (потписан 03.06.2015. године);
- Уговор о научној и пословно-техничкој сарадњи са Асоцијацијом просторних планера Србије (потписан 11.02.2015. године);
- Уговор о пословној сарадњи са Регионалним центром за таленте Београд 2 (потписан 15.04.2019. године);
- Уговор о финансирању и реализацији пројеката (програм Еразмус) - Универзитет у Београду и Универзитет у Београду – Географски факултет;
- Contract on partnership Association of Economists and Managers of the Balkans and University of Belgrade - Faculty of Geography (потписан 14.12.2021. године);
- Уговор о пружању услуге реализације и одржавања репозиторијума научних резултата - РЦУБ (потписан 17.06.2021. године);
- Споразум о сарадњи ЈКП за изградњу и обављање превоза путника метroom и развој градске железнице у Београду „БЕОГРАДСКИ МЕТРО И ВОЗ“ (потписан 13.05.2019. године);
- Споразум о суорганизацији међународне конференције - Академија инжењерских наука (потписан 21.01.2019. године);
- Споразум о научној и пословној сарадњи - Комесаријат за избеглице и миграције (потписан 15.04.2019. године);
- Уговор о обављању практичне наставе студената - Delta hospitaly d.o.o. (потписан 07.07.2021. године);
- Уговор о регулисању међусобних права и обавеза - Предшколска установа „Пахуљице“ (потписан 28.04. 2021. године);
- Уговор о пословно-техничкој сарадњи - Jugo-Imrex e.e.r (потписан 01.09.2020. године);
- Споразум о заједничком спровођењу пројекта „Станиште“ (потписан 21.07.2020. године);
- Уговор о организовању и спровођењу стручне праксе - PFB PROPERTIES DOO (потписан 22.11.2019. године);
- Уговор о пословно - техничкој сарадњи - Јавна установа „Екологија и безбедност „Требиње“ (потписан 18.03.2019. године);
- Уговор о обављању практичне наставе студената - NBGP PROPERTIES D.O.O (потписан 10.10.2018. године);
- Уговор о обављању практичне наставе студената - MD INTERNATIONAL INVEST DOO (потписан 05.12.2019. године);
- Уговор о сарадњи - Туристичка агенција KonTiki Travel & Service doo (потписан 23.01.2019. године);
- Уговор о сарадњи - Институт Servantes (потписан 18.03.2019. године);
- Уговор о сарадњи - Big blue group doo (потписан 23.01.2019. године);
- Уговор о обављању практичне наставе студената - Belaga management company d.o.o Београд (потписан 13.11.2018. године);

- Уговор о пружању услуга израде плана управљања посетиоцима у националном парку Ђердап (потписан 04.09.2018. године);
- Уговор о издавању две учионице Ош. „Вук Караџић“, Блажево (потписан 01.09.2021. године);
- Уговор о научној и пословно-техничкој сарадњи са ЈП Урбанистички завод Београд (потписан, март 2022.);
- Уговор о обављању стручне праксе студената - МГМ Унит д.о.о, огранак Хотел Возаров (потписан 13.02.2015. године).

Поред постојећих споразума о сарадњи, важан стратешки циљ у процесу интернационализације јесте успостављање блиске научне сарадње са (водећим) сродним научноистраживачким институцијама у региону и свету, како би наставници, сарадници и истраживачи имали институционални оквир за реализацију истраживања од важности за савремену науку. У оквиру овог сегмента активности интензивно ће се радити на значајнијем повезивању са привредом у циљу реализације научноистраживачке делатности.

ОДГОВАРАЈУЋИ ПРОСТОР, ОПРЕМА И ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ТЕХНИЧКИХ И МАТЕРИЈАЛНИХ УСЛОВА ЗА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ РАД

Факултет располаже са око 6.980m² простора у функцији наставе, научноистраживачког рада и студентског стандарда. Факултет располаже већим бројем савремено технички опремљених учионица и сала, лабораторијама намењених студентима и научном раду, фискултурном салом, просторијама за стручне службе, простором за Студентски парламент и друге студентске потребе.

У саставу Факултета образоване су одговарајуће **лабораторије**, у којима се изводе вежбе и практичан рад са студентима, врше истраживања и обављају друге услуге у складу са законом и општим актима Факултета. То су:

- Лабораторија за физичку географију;
- Лабораторија за картографију;
- Рачунарска лабораторија;
- Лабораторија за животну средину.

Лабораторије се налазе у саставу одређених Катедри са циљем обављања делатности основних, развојних и примењених истраживања, за потребе наставе, као и сарадње са привредом. Лабораторије су технички и кадровски добро опремљене, а користе се за наставу и научноистраживачки рад наставника, сарадника и студената Факултета у реализацији свих студијских програма.

За потребе теренске наставе и научно-истраживачког рада Факултет поседује опремљену **наставно-научну базу** на источним падинама Копаоника (Блажево). Такође, студенти и наставници могу користити и капацитете на Власинском језеру, а у плану је и реновирање објекта СУП-а на Вршачким планинама, које је Факултет 2021. године добио на коришћење.

У циљу решавања просторних капацитета и побољшања услова рада, априла 2018. године потписан је Споразум о заједничком решавању просторних капацитета и услова рада Факултета са Министарством просвете, науке и технолошког развоја. Нова зграда Географског факултета и Факултета безбедности, површине око 22.000m², налазиће се на Новом Београду.

Уложена су значајна материјална и организациона средства у побољшање истраживачке инфраструктуре доминантно кроз улагање у информационо-комуникациону инфраструктуру и хардверску и софтверску опремљеност. Континуирана набавка нове и одржавање и унапређење расположиве опреме представља предуслов за ефикасну реализацију научноистраживачке делатности. У ове сврхе биће коришћена наменски обезбеђена средства од стране Министарства просвете, науке и технолошког развој Републике Србије, сопствена средства Факултета, као и доступни фондови Европске уније. Поред опреме, биће набављена и потребна литература, софтвери и лабораторијски материјал и прибор. Кроз ова средства биће набављана нова опрема и потрошни материјал за истраживања, одржавана постојећа опрема и унапређивани услови за научно-истраживачкирад.

Реализација свега напред наведеног биће планирана сваке године кроз финансијски план Факултета, а набавка и одржавање опреме и набавка потрошног материјала кроз план јавних набавки Факултета.

ПРОМОЦИЈА НАУКЕ И НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКЕ ДЕЛАТНОСТИ

Факултет подржава сталну и професионалну (истраживачку и стручну) делатност својих наставника, истраживача, сарадника и студената од општег интереса, као и јавно представљање и објављивање резултата такве делатности, у складу са финансијским планом Факултета.

Институт Географског факултета (ИНГЕФ)

У оквиру научноистраживачког и стручног рада Факултета, Институт Географског факултета (ИНГЕФ):

- организује и води израду научних и стручних пројеката;
- организује научне и стручне скупове;
- организује и води програме сталног и стручног усавршавања;
- бави се пружањем консултантских услуга;
- обавља и друге послове у вези са реализацијом научноистраживачког рада Факултета.

Делокруг рада Института ближе је уређен посебним актом Факултета.

Организација националних и међународних научних скупова

Факултет је организатор и суорганизатор већег броја националних, регионалних и међународних научних конференција, симпозијума, скупова и округлих столова са великим бројем учесника из земље и иностранства. Значај организовања оваквих догађаја

јесте у дисеминацији савремених научних резултата, размени искустава, изградњи научних и стручних мрежа и стратешких партнерстава, проширивања научних хоризоната. Важност организовања и учешћа на оваквим догађајима наглашена је и у Стратегији научног и технолошког развоја мерама за повећања мобилности истраживача које су делимично остварене кроз интензивирање Програма суфинансирања учешћа истраживача на међународним научним скуповима, као и Програма суфинансирања организације међународних конференција које се одржавају у земљи. Факултет ће и у будућем периоду наставити са организацијом традиционалних међународних и стручних скупова (једногодишњих и двогодишњих), обележавања јубилеја, организације тематских конференција, трибина, округлих столова, а све у циљу праћења савремених токова науке, повезивања са сродним научноистраживачким институцијама и организацијама, као и умрежавања са научницима сродних интересовања у циљу стварања конзорцијума за будуће пројекте.

Издавачка делатност

Преко Центра за издавачку делатност Факултет публикује периодичне публикације, едиције научних издања, монографије, зборнике са конференција, четири популарно-стручна студентска листа и књиге намењене универзитетској настави. Серијске публикације тј. научни часописи су: Зборник радова Географског факултета Универзитета у Београду (излази једном годишње од 1954. године); Демографија (излази једном годишње од 2004. године), Београдски географски лист (излази једног годишње од 2014. године), Простор (излази једног годишње од 1995. године) и Екогеа (излази једном годишње од 2008. године). Поред ових издања, Факултет издаје уџбенике, приручнике и практикуме за потребе наставе и научностручног рада. Две годишње публикације Факултета: Зборник радова и Демографија, од 2006. године налазе се на листи националних часописа ван ISI листе (Комисијској листи за геонауке и астрономију) Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

Кроз издавачку делатност, Факултет тежи обједињавању нових научних резултата кроз различите публикације, промовисању изврности и добре истраживачке праксе.

Библиотечки ресурси и приступ отвореној науци

Факултет поседује богато опремљену централну библиотеку (Студентски трг 3/III), помоћну библиотеку (Ватрослава Јагића 5) и читаоницу (Војвођанска 1 у Земуну) са богатим фондом научних и стручних књига и часописа из области свих географских дисциплина и сродних наука.

Фонд библиотеке се састоји од научне и стручне литературе. Постоји велики број приручника, енциклопедија, зборника радова и речника потребних за рад. Књижни фонд чини 4500 књига, од којих се издваја велики број уџбеника и општи фонд, који се састоји од стручне литературе и литературе на страним језицима. На располагању је око 300 наслова серијских публикација (са 10.000 свезака) У библиотеци се чува 2.680 дипломска радова, 950 мастер радова, 496 магистарских радова, 307 докторских радова.

Библиотека Факултета преко Рачунарског центра Универзитета у Београду (РЦУБ), прикључена је на академску мрежу преко које је могућ сталан приступ сервисима

КоБСОНА-а, тако да сви корисници библиотеке имају право да им прилазе преко радних станица на Факултету. Електронски сервиси за преузимање часописа и књига, који су на располагању студентима и наставницима су: EBSCO, Engineering Village, ProQuest, ScienceDirect, Springer-Link, HeinOnline, Wiley, Sage, Jstor, HighWire-Press, Cambridge University Press, Oxford Journal, Emerald, Teal, IEEE Computer и многи други.

Дисеминација и промоција научноистраживачких резултата наставника и сарадника на Факултету, као јавне научноистраживачке установе, врши се у складу са уобичајеном праксом у научној заједници путем објављивања у научним монографијама, домаћим и међународним научним часописима са SCI листе, као и објављивања радова са међународних и националних научних и стручних скупова. Практика објављивања се усклађује са принципима отворене науке и циљевима Платформе за отворену науку Републике Србије. У октобру 2021. године покренут је Дигитални репозиторијум Факултета – GERY са близу 1200 научноистраживачких радова, који има за циљ да омогући отворени приступ научним публикацијама насталим у оквиру пројеката који се изводе као и кроз самосталан рад наставника и истраживача на Факултету ради веће видљивости и цитираности. Правилник о отвореној науци Факултета прописује да ће наставници и сарадници радити на отвореном приступу научним резултатима до којих се дошло током научноистраживачког рада.

ЕТИЧКА ПИТАЊА

Етичка питања регулисана су важећим прописима Универзитета у Београду, Кодексом професионалне етике на Универзитету у Београду, Кодексом понашања у научноистраживачком раду, који је усвојио Национални савет за научни и технолошки развој и који чини општи оквир за етичко понашање приликом спровођења истраживања којима подршку пружа Република Србија. Ради учешћа у научноистраживачким пројектима који се спроводе у оквиру програма Европске уније, истраживачи са Универзитета у Београду у обавези су да поштују и одредбе Европског кодекса истраживачке честитости. Запослени на Факултету ће пратити одговарајуће кодексе и стандарде везане за своју научну област, који су усвојени на међународном или националном нивоу, као и за спровођење одређених облика истраживања тражиће одобрење одговарајућих етичких комитета или комисија, у складу са поступком предвиђеним у својој установи. Запослени на Факултету морају се у својем раду, деловању и понашању на Универзитету придржавати етичких начела, начела научне истине и критичности и поштовати циљеве и принципе високог образовања.

ПРИОРИТЕТИ У НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОЈ ДЕЛАТНОСТИ У ПЕРИОДУ 2022-2026. ГОДИНЕ

Стално увећање обима научних истраживања на Универзитету у Београду – Географском факултету омогућено је кроз перманентно проширивање капацитета за обављање научноистраживачке делатности које се огледа у побољшању истраживачке и помоћне инфраструктуре, перманентном конкурисању и привлачењу средстава истраживачких

фондова, проактивној политици интернационализације и привлачењу истраживача повратника и страних истраживача. Синергијско деловање поменутих активности уз стално обнављање научноистраживачког подмладка кроз упис на докторске академске студије омогућава позитиван тренд увећања обима научних истраживања.

Континуирано спровођење научноистраживачког рада и активности на Факултету ће се одвијати у циљу развоја запослених и студената у складу са актуелним токовима савремене науке. Стога овај Програм обухвата основне смернице истраживања у научним областима за које је Факултет компетентан и у складу је са потребама свеукупног развоја Србије.

Научноистраживачка делатност на Факултету биће прилагођена актуелном стању у привреди и друштву. Најважније **активности** биће:

- Изградња новог објекта заједно са Факултетом безбедности на Новом Београду, који представља најзначајнији капитални пројекат Географског факултета.;
- Усвајање правилника и почетак рада Института Географског факултета (ИНГЕФ);
- Рад на пројекту GreenFORCE - Foster Research Excellence for Green Transition in the Western Balkans (Project ID: 101059411, Programme: HORIZON)КоординаторCO-PLAN INSTITUTI PER ZHVILLIMIN ENAVIATIT - CO-PLAN INSTITUTE FOR HABITAT DEVELOPMENT, Torino, Albanija, Партнери на пројекту: POLITECNICO DI TORINO – POLITO, Torino, Italija, NORDREGIO, Stockholm, Švedska, University of Belgrade - Faculty of Geography , Beograd, Srbija, CENTER FOR ECONOMIC ANALYSES ASSOCIATION – CEA, Skopje, Severna Makedonija
- Аплицирање на нове пројекте у оквиру програма Horizon Europe, као и припрема пројеката за нови циклус пројеката Фонда за науку. Уз то, будуће активности су везане и за аплицирање за остале међународне и регионалне пројекте, као и оне националног и локалног значаја. Планирана су и учешћа у реализацији билатералних и мултилатералних пројеката, уз проширивање партнерстава на значајно већи број држава;
- Оснивање Центра за целоживотно учење и професионални развој и других центара који се могу оснивати на иницијативу катедри и одсека;
- Повећање мобилности студената и запослених преко програма Erasmus +, Circle U., СЕЕРУС, као и креирање мастер програма у оквиру Erasmus Mundus програма мобилности;
- Организација и учешће на разним националним и међународним конференцијама, трибинама, округлим столовима, сајмовима, фестивалима науке и сличним манифестацијама у циљу веће видљивости научних достигнућа и постигнутих резултата рада и успостављања нових видова научно-техничке сарадње са научноистраживачким институцијама и привредним субјектима;
- Дисеминација, промоција и популаризација резултата обухватаће поред уобичајених (традиционалних), који се односе на публикавање радова у националним и међународним часописима, и савремене канале дисеминације – друштвене мреже и интернет презентацију факултета. Од посебног значаја за подизање видљивости научних резултата запослених на Факултету јесте успостављање дигиталног репозиторијума (GERY);

- Проширење истраживачке инфраструктуре и набавци квалитетне опреме и текућем одржавању постојеће опреме и средстава за реализацију теоријског и научноистраживачког рада, као и проширивање библиотечких ресурса (набавка нове стручне и научне литературе) и приступ научно – информативној периодици (домаћа и страна научна периодика и монографска дела);
- Побољшање видљивости научних резултата, што подразумева рад на унапређењу научних часописа у сврху њиховог укључивања у међународне научне цитатне базе, као и улагања у студијска путовања и боравке истраживача у земљи и иностранству;
- Поштовање принципа Отворене науке је један од основних приоритета програма научноистраживачког рада. Важан услов за адекватну реализацију научне активности је преузимање одговорности за дисеминацију научних резултата, обезбеђивање видљивости научних резултата, транспарентности у методологији истраживања и прикупљању података, транспарентности научне комуникације и коришћења веб-алатки за побољшање научне комуникације и трансфера технологија;
- Даљи рад на усавршавању механизма којима ће се регулисати етички аспекти научног рада. Они су уско повезани с питањима одговорног истраживачког понашања (responsible conduct of research – RCR). Ова област односи се на регулисање питања конфликта интереса, ауторства, сарадње у науци, разних облика манипулација подацима истраживања и питања повезана са адекватним приступом прикупљању и обради података током истраживања;
- Промоција науке и научноистраживачке делатности која укључује и активности на развоју научноистраживачког подмлатка и засновано је на Програму развоја научноистраживачког подмлатка Факултета.

Научноистраживачки рад је основно право и обавеза наставника, истраживача и сарадника Факултета, те ће се редовно пратити резултати научноистраживачког рада. О оствареним научним резултатима и резултатима пројеката запослени ће редовно обавештавати Факултет, а резултати истраживања свих наставника, сарадника и истраживача ће се припремати у виду редовних годишњих извештаја о научноистраживачким резултатима ресорном Министарству, Фонду за науку и надлежним организацијама које финансирају пројекте.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА

ДЕКАН

проф. др Велимир Шећеров